

[Aksel Møller.]

det første, at den nugældende Lovgivning opfordrer til visse Transaktioner af Omgaaelseskarakter, hvorved der sker Laantageren den Tort, at han i den effektive Rente af Laanet kommer til at betale Laan-giveren for Risiko for retslig Tiltale. Den effektive Rente skal altsaa efter den højtærede Ministers Opfattelse være steget som Følge af Lovgivningens Regler, nemlig med denne illegale Risikopræmie; Ministeren mente tillige, at Renten var steget, fordi en Del af de ledige Midler har skyet at søge Anvendelse, hvor Forudsætningen for Anvendelsen var i Strid med Lovens Tankegang. For det andet mener den højtærede Minister, at den af ham foreslaaede Ordning gør det lettere for alle Parter at overskue Størrelsen af den faktiske Rentebyrde, og for det tredje siger Ministeren, at Ordningen vil lette Adgangen til Konvertering.

Der melder sig nu følgende Spørgsmaal: Har den højtærede Minister Ret i sin Kritik af det herskende System? Og for det andet: Vil Ministeren ved det forelagte Lovforslag opnaa de tilsigtede Maal?

Det er utvivlsomt, at det gældende System med Rentebevillinger har fremkaldt Former for Opfindsomhed, som har gjort Loven til et dødt Bogstav. Allerede dette er en fuldt rimelig Grund for den højtærede Minister til at se sig om efter andre Systemer. Derimod er det maaske tvivlsomt, om denne alvorlige Fejl fjernes ved det forelagte Lovforslag. Forslaget indfører jo i § 1 Begrebet „rimelig Rente“, men Bedømmelsen, af hvad der er „rimelig Rente“, giver jo et Usikkerhedsmoment — det ærede Medlem Hr. Krag har nøje analyseret dets praktiske Karakter for os —, et Usikkerhedsmoment, som kunde fremkalde lignende Transaktioner som de af den højtærede Minister omtalte og med samme Indflydelse paa Renten. Skadesløsbreve, Haandpantssætning af tinglyste Ejerpantebreve er jo ikke omfattet af Lovforslagets Bestemmelser. Omgaaelsmulighederne er altsaa bestandig til Stede, og Omgaaelsmotivet vil være til Stede, i det Øjeblik en Domstols Afgørelse fastsætter den rimelige Rente i Renteniveauets Underkant. Heroverfor kan Ministeren naturligvis indvende, at vel muliggør den foreslaaede Lovgivning Omgaaelser, det er klart, men den nuværende nødvendiggør dem. Og dette taler altsaa igen til Gunst for selve Tankegangen i Lovforslaget.

Dernæst kan man sige, at har ledige Midler hidtil holdt sig tilbage fra at søge Anbringelse som Laan i fast Ejendom paa

Grund af Transaktionens Karakter, er det vel egentlig ikke udelukket, at de i Fremtiden vil holde sig tilbage paa visse Tidspunkter, hvor Pengemarkedets Stilling er mere eller mindre uoverskuelig, af Frygt for det vanskelige Begreb „den rimelige Rente“.

Det ærede Medlem Hr. Krag gjorde opmærksom paa, hvorledes Lovforslagets Bestemmelse i § 3 om 5 Aar som Maksimum for Skyldnerens Ret til at paatage sig Uopsigelighed vil faa Indflydelse paa Mængden af de Midler, som kan stilles til Raadighed for Laan af denne Karakter. Det ærede Medlem pegede paa Forsikringssekskabernes og de forskellige Fonds's Pengeanbringelse i direkte Laan i fast Ejendom. Det ærede Medlem har ganske sikkert Ret. Livsforsikringsvirksomheden, som fra Tid til anden i større eller mindre Grad er kommet ind paa at give Laan direkte i fast Ejendom, er nødt til, hvis den skal opretholde denne Form for Pengeanbringelse, at have den som langfristede Laan, og man kan utvivlsomt ikke opnaa Forsikringsraadets Approbation paa Laan, der kan konverteres ned paa en lavere Rente inden for 5 Aar. Her efter forekommer det mig, at Lovforslaget i alt Fald paa dette enkelte Omraade skaber Vished for, at man vil naa det modsatte af, hvad den højtærede Minister ventede sig af det, idet disse Midler i alt Fald vil blive unddraget saadan Anvendelse i Fremtiden. Men om dette samfundsmæssigt set faar større Betydning, tør jeg ikke have nogen Mening om. Om Livsforsikringssekskaberne kan finde en anden Anbringelsesform, der kan være lige saa storartet, set saavel fra Selskabernes særlige som fra Samfundets almindelige Synspunkt, kan jeg vanskelig paa nærværende Tidspunkt vove nogen Paastand om. Jeg har blot villet understrege den 5 Aars Opsigelighed som en aabenbar Fejl ved eller rettere en aabenbar Virkning af Lovforslaget, der formentlig ikke var tilsigtet.

Den højtærede Ministers Tro paa, at Lovforslaget vil medføre en større Overskuelighed i Renteproblemet, er et Argument, som jeg meget vel forstaar. Jeg kan helt vel forestille mig, hvor uhyre vanskeligt det er for Laantageren i dette Land at være klar over, hvor stor deres faktiske Rentebyrde er, men det turde dog være et Spørgsmaal, om Lovforslaget hjælper saa forfærdelig meget for den enkelte Laantager i denne Henseende. Forslaget lader jo — og det er selvfølgelig med Rette — en stor Gruppe Laan i fast Ejendom helt ude af Betragtning: Kreditforenings- og Hypotek-